

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

Факультет соціології
«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

для студентів

галузь знань 05 - соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 – соціологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціальні технології»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2022 /2023
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 7
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладач: Лариса ФОСТЕР

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» __ 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» __ 20__ р.

КИЇВ – 2022

Розробник(и):
Лариса ФОСТЕР, к.соц.н., доцент, доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

Олег МАЗУРИК

Протокол № 12 від «28» 06 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року №8

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – сформувати знання про предмет, понятійний апарат, основні теоретичні напрями соціологічного дослідження громадянського суспільства; розглянути структурні, інституціональні та соціо-культурні виміри громадянського суспільства.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* специфіку соціологічного підходу до вивчення суспільства та соціальних проблем; базові положення з методології соціологічного дослідження; понятійний апарат соціологічної теорії.
2. *Вміти* створювати презентації для масової аудиторії.
3. *Володіти* навичками групової роботи та публічної дискусії.

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Соціологічний вимір громадянського суспільства» відноситься до вибіркового блоку «Соціальні технології в політиці та масових комунікаціях» і спрямована на вивчення особливостей соціологічного підходу до аналізу громадянського суспільства; дослідження актуальних проблем формування та механізмів функціонування громадянського суспільства в Україні.

4. Завдання (навчальні цілі):

- формування соціологічного концептуального знання про громадянське суспільство;
- ознайомлення зі змістом сучасних концепцій громадянського суспільства;
- критичне осмислення запропонованих концепцій і публікацій;
- аналіз загальної соціологічної теорії громадянського суспільства;
- ознайомлення з основними ознаками громадянського суспільства;
- визначення особливостей розвитку громадянського суспільства в контексті трансформації українського суспільства.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- СК03 Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.
- СК14 Вміння використовувати методи та форми соціальних технологій для прогнозування та аналізу тенденцій суспільного розвитку залежно від суб'єктів соціальної взаємодії.

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4.автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	знати зміст сучасних соціологічних концепцій громадянського суспільства	Лекції, практичні, завдання для самостійної роботи	Усні відповіді, групова та індивідуальна робота, КР1, іспит	10
1.2	знати основні елементи структури громадянського суспільства	Лекції, практичні, завдання для самостійної роботи	Усні відповіді, групова та індивідуальна робота, КР1	10
1.3	знати зміст практичних соціологічних досліджень, щодо форм прояву громадянської активності	Лекції, практичні, завдання для самостійної роботи	Усні відповіді, групова та індивідуальна робота, КР1	20
2.1	визначати та формулювати ключові проблеми, пов'язані з функціонуванням та розвитком громадянського суспільства в Україні	Лекції, практичні, завдання для самостійної роботи	КР1, КР2, іспит	20
2.2	виявляти та аналізувати тенденції розвитку громадянського суспільства в сучасних західних суспільствах	Практичні, завдання для самостійної роботи	КР2, іспит	10
3.1	демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами	Практичні, завдання для самостійної роботи	КР2	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1
PH 16 Аналізувати політичні явища та основні тенденції розвитку соціально-політичних процесів з точки зору соціальних інтересів та очікувань	+		+	+		
PH 17 Застосовувати ефективні соціальні, комунікативні, маркетингові технології в роботі з різними соціальними групами		+			+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Усні відповіді, групова та індивідуальна робота: PH 1.1, PH 1.2, PH 1.3 – 30 балів \ 18 балів.
2. КР1: PH 1.1., PH 1.2, PH 1.3., PH 2.1 – 10 балів \ 6 балів.
3. КР2 (груповий дослідницький проект): PH 2.1., PH 2.2., PH 3.1–20 балів \ 12 балів.

- підсумкове оцінювання у формі іспиту: PH 1.1, PH 2.1, PH 2.2 – 40 балів \ 24 бали.

- умови допуску до підсумкового іспиту: студент допускається до іспиту за умови успішної роботи протягом семестру з результатом семестрового оцінювання 36 балів, у тому числі, виконання не нижче порогового рівня позитивної оцінки обов'язкових двох контрольних робіт (КР1 з тем 1-8 та КР2 у вигляді групового дослідницького проекту і його презентації), які подаються в електронній формі не пізніше встановленого терміну, передбаченого тематичним планом.

7.2 Організація оцінювання:

1. Усні відповіді, групова та індивідуальна робота на практичних заняттях оцінюються по факту участі та виступів, бали накопичуються протягом семестру.
2. КР1 виконується в рамках лекційного заняття після вивчення тем 1-8.
3. КР2 виконується протягом тем 9-13, презентується в рамках практичного заняття після вивчення тем 9-13.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		лекцій	практичні заняття	С/Р
1. Загальна соціологічна теорія громадянського суспільства				
1.	Громадянське суспільство: поняття і форми прояву	2	4	8
2.	Історична еволюція громадянського суспільства	4	4	10
3.	Соціальна держава і громадянське суспільство: принципи взаємовідносин	2	4	8
4.	Структурні особливості громадянського суспільства	2	4	8
5.	Глобальне громадянське суспільство	4	4	10
6.	Суспільні рухи та громадянське суспільство	2	4	8
7.	Сучасні концепції революції	4	4	10
8.	Соціологічний вимір громадянського суспільства	2	4	8
	Контрольна робота 1	2		5
2. Особливості громадянського суспільства в Україні				
9.	Соціальна стратифікація і перспективи громадянського суспільства в Україні	4	4	5
10.	«Третій сектор» в Україні	4	4	5
11.	Громадянське суспільство та європейські інтеграційні процеси	4	4	5
12.	Постмодерне громадянське суспільство в сучасній Україні	4	4	5
13.	Громадянські практики в сучасному українському суспільстві	2	6	5
	Контрольна робота 2		2	12
	Всього	42	56	112

Загальний обсяг **210 год.** в тому числі:

Лекції – **42 год.**

Практичні – **56 год.**

Самостійна робота - **112 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Основи демократії. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Затверджено Міністерством освіти і науки України. Третє видання, оновлене і доповнене / За заг. ред. А. Ф. Колодій. — Львів: Астролябія, 2009.
2. Патнам Р.Д. Творення демократії: традиції громадянської активності в сучасній Італії / Р.Д. Патнам. - К.: Основи, 2001. - 302 с.
3. Соціологічні виміри громадянського суспільства в Україні / за наук. ред. О. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. – С. 288.
4. Степаненко В.П. Громадянське суспільство: дискурси і практики // Віктор Степаненко. — К.: Ін-т соціології НАН України, 2015. — с. 105–124.; с. 124 – 146; с.146–159.
5. Резнік О. Громадянські практики в перехідному суспільстві: чинники, суб'єкти, способи реалізації. – К.: Інститут соціології НАН України, 2011. - 336 с.

Додаткова:

6. Бельська Т. Інституційний вимір глобального громадянського суспільства / Т. Бельська. - Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 44. «Ефективність державного управління». - с.71 – 81.
7. Зільке ван Дайк, Тіне Хаубнер. Волонтерство в Німеччині: праця на благо суспільства чи тіньова економіка/ Глобальний діалог. - 2020. - ГД том 10. - № 1. - С. 34-35.
8. Крижанівська В. Профілі функціонування демократичних цінностей в Україні та країнах Європи// Вісник Київського національного університету. Серія: Соціологія. 1(9) 2018 –

[Електронний ресурс]

Режим

доступу:

<http://visnyk.soc.univ.kiev.ua/index.php/soc/article/view/173>

9. Лейн Д. Еліти, класи та громадянське суспільство в період трансформації державного соціалізму / Девід Лейн // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — № 3. — 2006. — С. 14- 31.
10. Резнік О. Горизонтальна соціальна інтеграція в перехідному суспільстві // Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму; за наук. ред. О.Г.Злобіної. – К.: Інститут соціології НАН України, 2016. – С. 62–80.
11. Резнік О. Учасники Помаранчевої революції та революції Гідності: порівняльний аналіз // Соціальні виміри суспільства. - 2015. - № 7(18).-С.66-74.
12. Резнік О. Суб'єкти громадянських практик як підґрунтя демократичного транзиту України / О.С. Резнік // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2020. - № 1. - с.5-21.
13. Стегній О. Г. Екологічний рух як колективний актор альтернативної екологічної політики / Стегній А. Г. // Соціологічні виміри громадянського суспільства в Україні. – 2019. – С.244-262.
14. Степаненко В. Громадянське суспільство: соціо-структурні аспекти // Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 2 (16) / Головні редактори д.екоп.н. В.М.Ворона, д.соціол.н. М.О.Шульга. – Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. – с.78-87.
15. Яблонський, В. М., Андриученко, Т. В., Бекешкіна, І. Е. та ін. (2018). Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку: аналітична доповідь. Київ: НІСД, Яблонський, В. М., Балакірева О. М., Бондар Т. В. та ін. (2017). Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: аналітична доповідь. Київ: НІСД.
16. Alexander J.C. The civil sphere / С. Jeffrey Alexander. – Oxford: Oxford University Press, 2006. – 793 P.
17. Civil Society in Post-Soviet Ukraine: Civic Ethos in the Framework of Corrupted Sociality? // East European Politics and Societies. – Vol. 20, No.4, Fall 2006. – P. 571-598.
18. Putnam R. Democracies in Flux: The Evolution of Social Capital in Contemporary Society / R. Putnam. – N.Y.: Oxford Press, 2002. – 522 P.
19. Ukraine after the Euromaidan: Challenges and Hopes / ed. by V. Stepanenko and Y. Pylynskiy. — Bern : Peter Lang, 2015 - 271 p.